

Список використаних джерел:

1. Балашова О. Актуальність мистецтва в Україні / Балашова О. // Наше слово. – 2008. – № 37. – С. 8–9.
2. Кирей Р. Тінь Гойї в Умані/Кирей Р. // Урядовий кур'єр. – 2017. – № 46. – С. 7.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vch-uman.in.ua/material>.

Анастасія Покропивна

Науковий керівник: к. п. н. Куценко С. В.

**НАРОДНІ ЗВИЧАЇ, ТРАДИЦІЇ ТА ОБРЯДИ
ЯК ОСНОВА НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ**

Народний танець – це, перш за все, історія народу, його світогляд, віра, праця. Це танець, який розповість всю правду про характер, темперамент, побут, долю народу. Народний танець починає справжнє життя лише тоді, коли його майстерно втілюють танцюристи на сцені, тоді він поправу може називатися сценічним. Народний танець – це частинка душі народу, те, що ніколи не зникне, завдяки праці багатьох поколінь. Саме він втілює всі риси національної культури, самобутність народу, вбирає в себе звичаї, обряди та традиції.

Метою статті є аналіз народних звичаїв, традицій та обрядів як основи народно-сценічного танцю.

Вагомий внесок у розвиток народно-сценічного танцю зробили П. Вірський, В. Авраменко, К. Василенко, В. Верховинець, М. Вантух. Ці діячі танцювального мистецтва відомі у всьому світі. Їхні праці користуються великою популярністю серед фахівців сфери хореографії.

Виникнення танцю сягає далекої давнини, він тісно переплітається з географічним положенням народу, його побутовим устроєм та вірою сповідання. У первісному суспільстві люди поклонялися багатьом богам, танці були складовою віросповідання. Згодом танці почали виконувати на святах та урочистостях, ними супроводжували зміну пір року (веснянки, обжинки). Якщо брати конкретно український народ, то він був завжди працелюбним, тому більшість танців є описом землеробства, що тісно переплітаються з явищами природи. Сучасний варіант загальновідомих танців дійшов до нас завдяки великим зусиллям фольклористів, які спостерігали за умовами життя, які супроводжували буденність жителів різних регіонів. Ми маємо зберігати і розвивати цей значний здобуток, який був дарований нам старанною працею багатьох науковців. На даний час фольклорні танці в умовах державної нестабільності стали великою хореографічною цінністю, яка має не лише естетичне, але й велике пізнавальне значення, як для учасників художньої самодіяльності та професійних артистів, так і для народу.

Переплетення звичаїв, традицій та обрядовості з вдалим сценічним

перевтіленням з фольклорного танцю в сценічний, розглянемо на основі українського народного танцю. С. Легка відзначає, що життя народного танцю пов'язане з хореографічним фольклором і первісно є синкретичним, невіддільним від традиційно народного способу самовираження в пластичному мистецтві. Корінням своїм народні ігри, хороводи, веснянки, гаївки, весільні та похоронні обряди, звичаї сягають у традицію давнини [4, с. 20].

Значним внеском у розвиток наукових засад хореографії є праця К. Василенка «Український танець» [2, с. 281]. Вчений простежує шляхи еволюції, становлення, розвитку хореографічної лексики від найдавніших традиційних ритуально-обрядових дій у танках до сучасного українського танцю. У його праці «Лексика українського народно-сценічного танцю» вперше у світовій хореографічній науці зроблено спробу проникнути у глибину проблеми і почати дослідження з морфології руху та структури його взаємопов'язаних пластичних елементів [1, с. 424].

Різні звичаї та традиції можна простежити у творчості В. Авраменка. Він був пропагандистом української культури, присвятивши свою працю регіонам України, їхнім територіальним особливостям. В. Авраменко відкривав школи танцю, які спрямовувалися на збереження українських традицій. Народно-сценічний танець містить уявлення та погляди, ідеали та переконання, ідеї та цінності, звички та смаки, звичаї, обряди та свята. Ці найважливіші фактори суспільного життя формують національну свідомість народу, духовний світ особистості.

Традиції, що відбивали досвід, побут народу та одночасно були їх головною складовою, зумовили виникнення жанрів танцювального мистецтва. Танці, що існують в Україні, А. Гуменюк поділяє на три основні жанри: танці хороводного плану (веснянки, купальські хороводи та ін.); побутові танці (гопак, козачок, кадрили, гуцулки, коломийки та ін.); сюжетні танці – відтворення явищ природи, народного побуту, тема праці, народна героїка тощо [3, с. 412].

Хоровод є найдавнішим жанром народного танцювального мистецтва майже у всіх народів світу. Дослідник українського танцювального фольклору А. Гуменюк зазначав, що хороводи завжди пов'язувалися з обрядовими діями – традиційною зустріччю весни, літа, відзначенням Нового року [3, с. 412].

Побутові танці відображають щоденне життя народу, їм притаманні такі риси як працелюбність, завзяття, гумор, волелюбність. Найвідомішим українським побутовим танцем є гопак, його коріння сягає виникненню козацтва. Це бадьорий, швидкий танець, який спочатку виконували тільки чоловіки, проте у сценічному варіанті жінки стали окрасою композиції, ніжністю і пластичністю, в той час, коли чоловіки демонструють свій нестримний героїчний характер.

Сюжетні танці виникли найпізніше, а саму назву танцю і його тематику можна визначити його змістом. Наприклад, танець «Косарі» дістав таку назву тому, що його сюжетом є трудовий процес косіння,

збирання урожаю. Ці танці демонструють нам народну героїку та побут, їхні знаряддя праці та саму діяльність, окремі явища природи, звички тварин і птахів. Найвідомішими сюжетними танцями є постановки П. Вірського «Вишивальниці», «Хміль», «Запорожці» та багато інших.

На щастя, наші предки залиши великий культурний спадок, який ми можемо використовувати у своїх працях. Проте, на сьогоднішній день, багато керівників колективів не мають достатніх знань для відображення регіональних особливостей певних народів. Вони починають ставити номери, не розібравшись з історією народу, це є великою помилкою. Для того, щоб почати роботу над сценічним варіантом танцювального номеру, ми маємо ознайомитись з традиціями, звичаями, обрядами та характером народу. Провести аналіз музичного матеріалу, щоб він повністю відповідав особливостям хореографічної лексики, та темпераменту народності. Важливим атрибутом будь-якого номеру є костюм, не достатнє знання національного одягу, є чи не найбільшою проблемою. Адже, може бути грамотно поставлений сценічний номер, але повністю зіпсований тканиною чи кольором, які не притаманні саме цьому варіанту танцю. Ми маємо добре розуміти, що халатним відношенням до створення сценічного варіанту народної хореографії, можемо звести на нуль всі старання напрацьовані безліччю поколінь. Прикладом є українська народна пісня «Занадився журавель», яку несвідомі хореографи використовують у роботі з дітьми. Адже, якщо ми звернемося до першовитоків цієї пісні, то зрозуміємо, що створена вона була не для гри, а як намішка, а образ журавля – це образ дорослого чоловіка.

Танець часто супроводжує обрядові дієства і свята, він може поєднуватись з сумісним співом або грою, саме це є традиційним. Наприклад, веснянки поєднувались зі співом, свято Масляна – це, взагалі, суміш з всезагальних веселоців, співів і танців.

Український народ зміг пережити пригнічення національної свідомості державами-завойовниками, на генетичному рівні ми зберегли волелюбність, життєрадісність, винахідливість, яку передаємо у своєму темпераменті. Народно-сценічні танці формують уявлення суспільства про чинники, які закладено нам з народження.

Сучасне прагнення до духовного відродження та гуманізації культури нерозривно пов'язане із зверненням до культурної спадщини і усвідомленням духовних традицій українського народу. Український танець завжди посідав провідне місце в репертуарі творчих колективів і був мірилом популярності і визнання їх у народі. Це визнання – не відкриття України, це ствердження нашого народу з його самобутньою глибинною культурою, яка у своїх витках має багато спільного із культурами інших народів – бо вона, воістину, народна і зрозуміла всім.

Ті величезні духовні багатства, що містить наш фольклор, звичаї, обряди і нині є традиційним підґрунтям нової національної культури. Звертатися до етнічних витоків не означає повертатися. Йдеться про надбудову, збагачення минулого, витвір нового. У нашого народу є власне

культурне надбання, яке ми повинні зберігати і збагачувати [5].

Звичаї, обряди та традиції є основою народно-сценічного танцю, вони є його першовитоками, його «будівельним матеріалом». Наше завдання полягає в тому, щоб досконало відтворювати його, і передавати це багатство з покоління в покоління.

Список використаних джерел:

1. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю / К. Ю. Василенко. – К. : Мистецтво, 1996. – 424 с.
2. Василенко К. Ю. Український танець / К. Ю. Василенко. – К. : ІПКПК, 1997. – 281 с.
3. Гуменюк А. І. Українські народні танці / А. І. Гуменюк. – К. : Наукова думка, 1969. – 412 с.
4. Легка С. А. Українська народна хореографічна культура ХХ ст. / С. А. Легка / автореф. дис. канд. іст. наук: спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 20 с.
5. Історія становлення українського народно-сценічного танцю [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://locnt.lg.ua>.

Дмитро Поліщук

Науковий керівник: к. п. н., доц. Медведєва М. О.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ КОМБІНАТОРИКИ У РОЗВ'ЯЗУВАННІ ЗАДАЧ ТЕОРІЇ ЧИСЕЛ

В епоху сучасної дискретної математики змінилась і роль давньої області під назвою комбінаторика. З області, що цікавила більшу частину авторів задач та знаходила основні застосування в кодуванні і розшифровці давніх писемностей, вона перетворилася на область, що знаходиться на магістральному шляху розвитку науки. За допомогою ЕОМ стало можливим робити перебори, що раніше потребували сотень і тисяч років. Правила комбінаторики застосовуються майже у всіх сферах життєдіяльності, тому що це є своєрідним фундаментом багатьох дисциплін.

Комбінаторика – розділ дискретної математики, предметом якого є теорія скінченних множин. Під комбінаторикою звичайно розуміють розділ дискретної математики, присвячений розв'язанню задач про вибір та розміщення елементів скінченної множини згідно із заданими правилами. У результаті створюються необхідні комбінаторні об'єкти чи конфігурації. Характерними властивостями цих об'єктів є те, що вони відповідають деяким обмеженням щодо них, і тому завжди можна розпізнати дозволений комбінаторний об'єкт, який відповідає правилам його побудови, і недозволений, який не відповідає цим правилам [1, с. 11].

– множини; a, b, c – їх елементи.